

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

14 OCTOBRE 1947.

PROJET DE LOI

complétant le chapitre IV du titre V du livre I
du Code civil relatif aux demandes en nullité
de mariage.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. PHILIPPART.

MESDAMES, MESSIEURS,

Unanimément approuvé par la Commission sénatoriale de la Justice et, en séance du 31 juillet, par le Sénat, le projet a rallié l'adhésion de tous les membres présents de la Commission de la Justice de la Chambre.

Le rapporteur au Sénat, Mme G. Ciselet, a bien dégagé l'intérêt de la disposition qui va devenir l'article 193bis du Code civil.

Jusqu'ici, le Ministère Public n'était que partie jointe dans les procès de nullité de mariage, sauf dans des cas déterminés où le souci de l'intérêt public commandait qu'il pût agir, voire prendre l'initiative de l'action : non-

14 OCTOBER 1947.

WETSONTWERP

tot aanvulling van hoofdstuk IV van titel V van
boek I van het Burgerlijk Wetboek betreffende
de vorderingen tot nietigheid van het huwelijk.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1) UITGEBRACHT

DOOR DE HEER PHILIPPART.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Nadat het eenparig werd goedgekeurd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat, en, in vergadering van 31 Juli, door de Senaat zelf, heeft het ontwerp de instemming bekomen van al de aanwezige leden van de Commissie voor de Justitie van de Kamer.

De verslaggeefster bij de Senaat, Mevr. G. Ciselet, heeft zeer goed het belang doen uitschijnen van de bepaling die artikel 193bis van het Burgerlijk Wetboek zal uitmaken.

Tot dusver was het openbaar ministerie slechts gevoegde partij in de rechtsgedingen tot nietigheid van het huwelijk, behoudens in bepaalde gevallen waarin de be-
kommernis om het openbaar belang vergde dat het zou

(1) Composition de la Commission de la Justice : MM. Joris, président; Carton de Wiart, Charloteaux, Charpentier, De Gryse, De Riemaecker-Legot (Mme), du Bus de Warnaffe, Héger, Lambotte, Maes, Oblin, Philippart. — Bohy, Collard, Craeybeekx, Gruselin, Hossey, Somerhausen, Soudan, Vranckx. — Demany, Terfve. — Janssens (Charles), Van Glabbeke.

Voir :

495 : Projet de loi.

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Justitie : de heren Joris, voorzitter; Carton de Wiart, Charloteaux, Charpentier, De Gryse, De Riemaecker-Legot (Mevr.), du Bus de Warnaffe, Héger, Lambotte, Maes, Oblin, Philippart. — Bohy, Collard, Craeybeekx, Gruselin, Hossey, Somerhausen, Soudan, Vranckx. — Demany, Terfve. — Janssens (Charles), Van Glabbeke.

Zie :

495 : Wetsontwerp.

nubilité de l'un des époux, bigamie, parenté ou alliance au degré prohibé, clandestinité du mariage, incompétence de l'officier de l'Etat Civil, et, plus généralement, dans tous les cas où l'intérêt public exige son intervention (article 46 de la loi du 20 avril 1810, sur l'Organisation Judiciaire).

Il a paru nécessaire d'étendre le rôle du Ministère Public, comme partie intervenante et facultativement, dans tous les procès en nullité de mariage. Pareille intervention sera utile, qui permettra au Parquet, disposant de pouvoirs d'investigation et de sources de renseignements, d'aider utilement les magistrats du siège, notamment pour déjouer les collusions entre époux qui, au lieu de la procédure en divorce lente et souvent déshonorante, seraient tentés de recourir à l'action en nullité de leur union sous quelque prétexte.

Depuis la victoire, nombre de mariages contractés pendant l'occupation par des femmes juives pour échapper aux mesures barbares de l'ennemi sont dénoncés comme fictifs par les conjoints qui demandent aux tribunaux d'en constater et d'en proclamer la nullité. Même dans des cas de ce genre, la justice doit être circonspecte et ne dire nuls que les mariages auxquels a certainement manqué le libre *consensus* des contractants.

L'extension du rôle du Ministère Public dans les procès en nullité de mariage, où il estimera devoir intervenir comme partie au procès, ne peut engendrer aucun inconvénient et elle contribuera à empêcher les abus dans une matière qui touche essentiellement à l'ordre des familles et, partant, à l'intérêt public.

Un membre a fait observer que le texte eût peut-être été plus heureux si, après les mots : « sans préjudice de l'application des articles 184, 190 et 191 », on n'eût pas ajouté : « qui précèdent », et simplement séparé cette énumération, de sa suite, par une virgule. Un texte qui s'insère dans le Code civil et en rappelle diverses dispositions n'a pas à préciser qu'il s'agit d'autres articles du même Code civil. Evidemment, la retouche ne vaudrait pas que le projet retournât au Sénat et c'est pourquoi il n'a pas été insisté sur ce légitime souci de la forme.

Le présent rapport a été approuvé unanimement.

Le Rapporteur,

M. PHILIPPART.

Le Président,

L. JORIS.

kunnen ~~manieren~~ optreden en zelfs het initiatief nemen van de vordering : niet huwbare leeftijd van een der echtgenoten, dubbel huwelijk, bloed- of aanverwantschap in de verboden graad, clandestien karakter van het huwelijk, onbevoegdheid van de ambtenaar van de Burgerlijke Stand, en, meer in 't algemeen, in al de gevallen waarin het openbaar belang zijn tussenkomst vergt (artikel 46 der wet van 20 April 1810 op de Rechterlijke Inrichting).

Het is nodig gebleken de rol van het Openbaar Ministerie, als tussenkomende partij en facultatief, uit te breiden in alle gedingen tot nietigheid van het huwelijk. Dergelijke tussenkomst zal nuttig zijn door het Parket, dat beschikt over navorsingsrechten en inlichtingsbronnen, in de mogelijkheid te stellen de magistraten van de zetel op nuttige wijze behulpzaam te zijn, inzonderheid om de geheime verstandhouding onder echtgenoten te verijdelen die, in de plaats van de trage en vaak eerovende echtscheidingsprocedure er toe geneigd zouden zijn hun toevlucht te nemen tot de vordering tot nietigheid onder welkdanig voorwendsel.

Sedert de overwinning, worden tamijke nuwenjken, aangegaan tijdens de bezetting door Joodse vrouwen om aan de barbaarse maatregelen van de vijand te ontsnappen, aangegeven als schijnhuwelijken door de echtgenoten, die de rechtbanken verzoeken er de nietigheid van vast te stellen en te verkondigen. Zelfs in dergelijke gevallen moet het gerecht zeer omzichtig zijn en slechts de huwelijken nietig verklaren waarbij de vrije instemming der contracterende partijen stellig ontbrak.

De uitbreiding van de rol van het openbaar ministerie in de gedingen tot nietigheid van huwelijk, waar het nodig zal achten als partij in het geding tussen te komen, kan geen enkel bezwaar opleveren en zij zal er toe bijdragen misbruiken te voorkomen op een gebied dat in hoofdzaak raakt aan de gezinsorde en, derhalve, aan het openbaar belang.

Een lid wees er op, dat de tekst misschien gelukkiger zou zijn geweest indien men, in de Franse tekst, na de woorden : « sans préjudice de l'application des articles 184, 190 et 191 », niet had toegevoegd : « qui précèdent », en eenvoudig die opsomming van het vervolg van de zin door een komma had gescheiden. In de Nederlandse tekst gaat het over het woord « vorige ». Een tekst die in het Burgerlijk Wetboek wordt ingelast en er verschillende bepalingen van herinnert, dient niet te vermelden dat het andere artikelen van hetzelfde Burgerlijk Wetboek geldt. De verbetering loont echter de moeite niet om het ontwerp terug te zenden naar de Senaat, en daarom werd niet aangedrongen op die gewettigde becommernis om de vorm.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

M. PHILIPPART,

De Voorzitter,

L. JORIS.